

Σκέψεις , Προτάσεις και Διεκδικήσεις της Ανοιχτής Συνέλευσης Μηχανικών για το Ασφαλιστικό πρόβλημα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ως η συγκεκριμένη πλειοψηφική μερίδα των μηχανικών που ανήκει στον κόσμο της Εργασίας και επομένως πλήττεται άμεσα και βίαια από την ακραία αντιστροφή της λειτουργίας του ασφαλιστικού συστήματος από προστάτη σε διώκτη των οικονομικά ασθενέστερων, επιδιώκουμε την αποκατάσταση της πραγματικής φύσης του. Προδιαγράφουμε —με την μορφή συγκεκριμένων αρχών και διεκδικήσεων επί του ασφαλιστικού όπως αυτό εξειδικεύεται στον κλάδο μας— ένα βιώσιμο πρότυπο διαχείρισης των προοριζόμενων για την ασφάλιση πόρων σε κλαδική κλίμακα. Το πρότυπο αυτό θα μπορούσε και να γενικευτεί στην κλίμακα της κοινωνικής ασφάλισης και της διαχείρισης των κοινωνικών πόρων εν γένει, επομένως να απευθυνθεί σε ολόκληρη την κοινωνία, φέρνοντας τα πληττόμενα στρώματα όλων των κλάδων σε επαφή και όχι σε "συντεχνιακή" αντιπαράθεση μεταξύ τους.

Τα παρακάτω αποτελούν τη μέχρι σήμερα αποτύπωση των διεκδικήσεων μας και φυσικά είναι ανοικτές σε περαιτέρω επεξεργασία – εμπάθυνση. Καλούμε όλους τους μηχανικούς που ζουν -ή προσπαθούν να ζήσουν- από τη δουλειά τους, να συμβάλλουν με την ενεργό συμμετοχή τους στη διαδικασία της ανοικτής συνέλευσης.

ΑΡΧΕΣ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Υποχρεώσεις του ασφαλιστικού ταμείου

1. Πλήρης και χωρίς όρους **ιατροφαρμακευτική περίθαλψη για όλους**, ανεξάρτητα από τυχόν οφειλές προς το ταμείο.
2. Εξασφάλιση αξιοπρεπούς ελάχιστου εισοδήματος και ελάχιστης σύνταξης ασφαλισμένου:
  - **Αναγνώριση των ανέργων και των υποαπασχολούμενων και στους αυτοαπασχολούμενους με παροχή αξιοπρεπούς επιδόματος ανεργίας - υποαπασχόλησης** με διαβάθμιση φθίνουσα ως προς το πραγματικό ατομικό εισόδημα του ασφαλισμένου. Η διάρκεια του επιδόματος θα επεκτείνεται ανάλογα με την εξέλιξη του μέσου ποσοστού ανεργίας, ειδικά σε περιόδους κρίσης.
  - Σύνταξη που προκύπτει ως άθροισμα μιας αξιοπρεπούς βασικής σύνταξης — η οποία θα καταβάλλεται ανεξάρτητα από τυχόν οφειλές σε κάθε ασφαλισμένο που έχει περάσει το προβλεπόμενο ηλικιακό όριο — και μιας προσαύξεσης θετικά εξαρτώμενης από το ύψος των καταβληθέντων εισφορών, στα πλαίσια ενός αναδιανεμητικού συστήματος συνταξιοδότησης ανεξάρτητου του χρόνου ασφάλισης, υπέρ των ασφαλισμένων χαμηλού εισοδήματος. Δυνατότητα κάθε ασφαλισμένου να θεμελιώσει ανά πάσα στιγμή δικαίωμα σε προσαυξημένη σύνταξη καταβάλλοντας τις προβλεπόμενες εισφορές.
  - Παροχές προνοιακού χαρακτήρα σε κατηγορίες ασφαλισμένων, όπως έγκυες, νέες μητέρες, μακροχρόνια πάσχοντες, θύματα ατυχημάτων, κλπ.

Πόροι του ασφαλιστικού ταμείου

3. **Μηδενική υποχρέωση εισφορών για ασφαλισμένους με μηδενικό ή κατώτερο ενός ελαχίστου εισόδημα από το επάγγελμα μηχανικού.**
4. Διαβαθμισμένη, αύξουσα ως προς τα πραγματικά έσοδα από το επάγγελμα μηχανικού, υποχρέωση ασφαλιστικής εισφοράς των ενεργών ασφαλισμένων, με άνω όριο εξαρτώμενο από τα συγκεκριμένα έσοδα. Κατάργηση εισφοράς (και ενημερότητας) ΤΕΕ: ο σχετικός πόρος ενσωματώνεται στο συγκεκριμένο σύστημα υποχρεώσεων εισφοράς. Επαναφορά και ενίσχυση πόρων αναδιανομής, όπως ποσοστό από δημόσια και ιδιωτικά έργα και συμβάσεις.
5. **Άμεση και αναδρομική ακύρωση όλων των ληστρικών αυξήσεων εισφορών.**
6. Πλήρης καταβολή εργοδοτικών και κρατικών εισφορών. Επαναφορά της τριμερούς χρηματοδότησης σε όλους τους κλάδους ασφάλισης και για όλους τους ασφαλισμένους (μισθωτούς, αυτοαπασχολούμενους κλπ). Το κύριο βάρος της ασφάλισης να περάσει από τον ασφαλισμένο στο κράτος και την εργοδοσία.

Διαχείριση αποθεματικών - Οφειλές - Τόκοι

7. Απαγόρευση μετατροπής των αποθεματικών σε χρηματιστικούς τίτλους. Κρατική εγγύηση της αξίας τους με τιμαριθμική αναπροσαρμογή. Απεγκλωβισμός του ταμείου από την Τράπεζα Αττικής και από κάθε χρηματοπιστωτικό οργανισμό.
8. Κατάργηση των τόκων επί των οφειλών - ποσοστιαία αναπροσαρμογή των οφειλών ίση με αυτή των αποθεματικών, αποκλειστικά όπως η τελευταία ορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο, χωρίς καμιά άλλη προσαύξηση.
9. Αποκατάσταση των διακανονισμών οφειλών στη βάση της προηγούμενης παραγράφου. Όροι διακανονισμού στους οποίους να λαμβάνεται υπ' όψιν η οικονομική κατάσταση του οφειλέτη με ύψος δόσης όχι μεγαλύτερο από το 20% του εισοδήματος του οφειλέτη κατά την αντίστοιχη περίοδο. Μη απώλεια διακανονισμού σε περίπτωση αδυναμίας καταβολής κάποιων δόσεων.
10. Αποσύνδεση των οφειλών προς το ταμείο από το δημόσιο (εφορία) ή οποιονδήποτε άλλο φορέα. Κατάργηση του ΚΕΑΟ και κάθε ανεξάρτητου του ταμείου εισπρακτικού μηχανισμού. Το ταμείο οφείλει να μη στέλνει καμία πληροφορία σε τέτοιους μηχανισμούς, αλλά να ενεργοποιήσει το δικό του υπηρεσιακό μηχανισμό για την είσπραξη εργοδοτικών οφειλών και οφειλών ασφαλισμένων υψηλού εισοδήματος και να μη χρηματοδοτεί φορείς που στρέφονται ενάντια στους ασφαλισμένους.

11. Πλήρης προστασία των περιουσιακών στοιχείων άνεργων-υποαπασχολούμενων-εργαζόμενων οφειλετών από κατασχέσεις για οφειλές στο ταμείο, την εφορία ή τις τράπεζες.
12. **Αποσύνδεση της ασφαλιστικής ενημερότητας από τη δυνατότητα άσκησης του επαγγέλματος** με εξαίρεση τις περιπτώσεις εργοδοτικών οφειλών.
13. Αφαίρεση των ασφαλιστικών εισφορών από το φορολογητέο εισόδημα. Κατάργηση όλων των "έκτακτων" εισφορών ("αλληλεγγύης", τέλος επιτηδεύματος κλπ).
14. Να αποτραπεί η ενοποίηση των ταμείων, καθώς αυτή αποτελεί απλώς πρόφαση για την κλοπή των αποθεματικών και την «ενοποίηση» προς τα κάτω των ασφαλιστικών δικαιωμάτων. Όχι στα "επαγγελματικά" ταμεία που ιδιωτικοποιούν την κοινωνική ασφάλιση.

Αναδρομικότητα

Αναδρομική εφαρμογή του υπολογισμού των υποχρεώσεων και της χρηματοδότησης του ασφαλιστικού ταμείου ως εξής:

15. Για κάθε ασφαλισμένο να υπάρχει **διαγραφή οφειλών** στις περιπτώσεις όπου δεν υπήρχε επαρκές εισόδημα από την άσκηση του επαγγέλματος του μηχανικού για όλα τα προηγούμενα χρόνια.
16. Για κάθε ασφαλισμένο και για τα τελευταία 5 χρόνια:
  - Υπολογίζονται αναδρομικά και με βάση τα ετήσια έσοδα του ασφαλισμένου οι πόροι που του οφείλει το ταμείο —έστω Α— συμπεριλαμβανομένων των πραγματικών ιατρικών εξόδων που θα έπρεπε να καλυφθούν από το ταμείο και δεν καλύφθηκαν, σύμφωνα με την εξειδίκευση των σημείων 1 και 2.
  - Υπολογίζονται αναδρομικά οι οφειλές του προς το ταμείο —έστω Β— με βάση τα ετήσια έσοδά του, σύμφωνα με την εξειδίκευση των παραγράφων 3 και 4.
  - Εφόσον είναι θετικό το ποσό $A - B + \Gamma$, όπου Γ οι εισφορές, τόκοι, ποινές και προσαυξήσεις που ο ασφαλισμένος έχει καταβάλλει συνολικά, το ποσό αυτό ορίζεται ως οφειλή του ταμείου προς τον ασφαλισμένο. Διαφορετικά ορίζεται ως οφειλή του ασφαλισμένου προς το ταμείο. Και στις δυο περιπτώσεις η οφειλή αναπροσαρμόζεται αποκλειστικά όπως ορίζεται στην παράγραφο 8 και καταβάλλεται όπως προβλέπεται στην παράγραφο 9. Κάθε άλλη οφειλή παραγράφεται.
  - Υπολογίζονται αναδρομικά και επιστρέφονται στον ασφαλισμένο με τιμαριθμική αναπροσαρμογή οι φορολογικές επιβαρύνσεις που προέκυψαν από το μη συνυπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών στο φορολογητέο εισόδημα, καθώς και όλες οι καταβληθείσες "έκτακτες" εισφορές.
17. Για τις εργοδοτικές και κρατικές εισφορές:
  - Καταβάλλονται με τιμαριθμική αναπροσαρμογή όλες οι εισφορές που οι εργοδότες και το κράτος (750.000.000€ από την τριμερή χρηματοδότηση) οφείλουν στο ταμείο (όπως στην παράγραφο 6). Σε περίπτωση τεκμηριωμένης αδυναμίας καταβολής —με βάση τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία— αναγνωρίζονται ως οφειλές και καταβάλλονται όπως προβλέπεται στην παράγραφο 9.
18. Άμεση επιστροφή των αποθεματικών που κλάπηκαν από το ΕΤΑΑ/ΤΣΜΕΔΕ με την υποχρεωτική εφαρμογή του PSI, με τιμαριθμική αναπροσαρμογή, ενδεχομένως και με τη μορφή ακινήτων.

Διοικητικά

19. Καθαίρεση και απονομή ευθυνών, με όλες τις προβλεπόμενες νομικές και διοικητικές διαδικασίες, των εγκάθετων μελών της διοίκησης και των διευθυντικών στελεχών του ασφαλιστικού φορέα που έχουν παρανομήσει ή ευθύνονται για την απώλεια πόρων του.
20. Διοίκηση εκλεγμένη από τους ασφαλισμένους και από τους φορείς τους, χωρίς κρατικές παρεμβάσεις.
21. Αξιοποίηση μέρους των αποθεματικών στον κοινωνικό τομέα της οικονομίας και σε παραγωγικές δραστηριότητες απασχόλησης μηχανικών.

ΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Θεωρούμε προφανές ότι η θέσπιση ενός δίκαιου και αποτελεσματικού ασφαλιστικού συστήματος προϋποθέτει την κατάργηση όλων των μνημονιακών νόμων για την ασφάλιση, όπως οι 3863/10, 3986/11, 4093/12, 4152/13, 4172/13, 4254/14, καθώς και την κατάργηση όλων των νόμων που άνοιξαν το δρόμο στην κατακρήμνιση των ασφαλιστικών μας δικαιωμάτων, όπως ο 2084/92 (διάκριση νέων-παλαιών ασφαλισμένων), 3518/06 (αύξηση εισφορών ΤΣΜΕΔΕ), και ο 3655/08 (ενοποίηση των ταμείων) και όλων των αντίστοιχων παλαιότερων (ιδρυτικοί νόμοι ΤΣΜΕΔΕ, κλπ).

Επισημαίνουμε πάντως ότι ούτε στοιχειώδη δικαιώματα χρηματοδότησης που προβλέπονται από τους παραπάνω νόμους δεν εφαρμόζονται για το ταμείο μας. Πχ:

- το ποσό που οφείλεται από το Κράτος από την εφαρμογή της τριμερούς (Ν. 2084/1992).
- ο πόρος της § 2 του άρθρου 44, του Ν. 3986/2011, που κατευθύνεται στον ΟΑΕΔ και αφορά την πρόβλεψη επιδόματος ανεργίας.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Η στέρηση της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στους οφειλέτες αντίκειται στην βασική αποστολή του ασφαλιστικού συστήματος και είναι απαράδεκτη ως "τιμωρία" του οφειλέτη, ενώ ο συνδυασμός αυτής της στέρησης με την διατήρηση της οφειλής παράλογος (παράγραφος 1).

Οι 5 πρώτες παράγραφοι, σε συνδυασμό με την καταβολή των εργοδοτικών και κρατικών εισφορών (παράγραφος 6), επαναφέρουν το φυσικό ρόλο του ασφαλιστικού συστήματος, ενώ εξασφαλίζουν την αυτάρκειά του υπό τον όρο ότι τα συνολικά "πραγματικά έσοδα από το επάγγελμα" μαζί με τις εργοδοτικές εισφορές αρκούν για να εξασφαλιστούν "αξιοπρεπές ελάχιστο εισόδημα και σύνταξη" καθώς και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη για όλους τους ασφαλισμένους.

Στην περίπτωση που αυτός ο όρος δεν ισχύει, το έλλειμμα θα πρέπει να αναπληρωθεί με κατάλληλη προσαρμογή των κρατικών εισφορών (παράγραφος 6) ώστε η κατανομή των υποχρεώσεων ασφαλιστικών εισφορών αλλά και αυτή των ασφαλιστικών πόρων ("αξιοπρεπές ελάχιστο εισόδημα και σύνταξη", "ιατροφαρμακευτική περίθαλψη"), να ορίζονται με τον ίδιο τρόπο για όλη την κοινωνία, με δεδομένη την συνολική κοινωνική παραγωγή. Τότε το ίδιο πρόβλημα ανάγεται στην κλίμακα της συνολικής διαχείρισης των κοινωνικών πόρων: η βιωσιμότητα του συστήματος εξασφαλίζεται εφόσον η συνολική κοινωνική παραγωγή επαρκεί για την κάλυψη των βασικών κοινωνικών αναγκών (όρος η μη ισχύς του οποίου συνεπάγεται γενική αστοχία οποιουδήποτε οικονομικού σχεδιασμού).

Οι ρυθμίσεις των παραγράφων 3 και 4 —εκτός του ότι ορίζουν ένα δίκαιο σύστημα κατανομής των υποχρεώσεων εισφοράς — καθιστούν εφικτή την είσπραξη των απαιτούμενων πόρων του ταμείου από εισφορές: με βάση το ισχύον σύστημα (ενιαία υποχρέωση εισφοράς για όλους) οι "έχοντες" δεν πληρώνουν επειδή δεν τους ζητείται και οι "μη έχοντες" επειδή δε μπορούν. Οι ισχύουσες εισφορές —ενιαίο ποσό, ανεξάρτητο εισοδήματος του υπόχρεου— αποτελούν τελικά άδικο "κεφαλικό φόρο" και είναι σχεδιασμένες έτσι ώστε να ισοπεδώσουν τους οικονομικά ασθενέστερους.

Οι παράγραφοι 7 έως 11 διασφαλίζουν ότι οι ασφαλιστικές οφειλές αντιμετωπίζονται ως τέτοιες και όχι ως μέσα απαλλοτρίωσης περιουσιών και οικονομικού στραγγαλισμού των κατώτερων εισοδημάτων ή ως λείας χρηματιστικού κεφαλαίου. Ειδικά σε σχέση με την παράγραφο 11 σημειώνεται ότι αυτή τη στιγμή —κατά παράλογο τρόπο— ούτε καν η προστασία πρώτης κατοικίας ή ο νόμος Κατσέλη δεν ισχύουν σε ότι αφορά οφειλές προς το ταμείο.

Η παράγραφος 12 αίρει ένα μέτρο αυτοστραγγαλισμού του ταμείου και εξόντωσης των ενεργών ασφαλισμένων: με βάση το συγκεκριμένο μέτρο δημιουργείται φαύλος κύκλος καθώς η —λόγω οφειλών— απαγόρευση άσκησης του επαγγέλματος και η συνεπαγόμενη στέρηση εσόδων οδηγεί σε περαιτέρω αύξηση των ασφαλιστικών οφειλών, επομένως σε περαιτέρω περιορισμό της δυνατότητας άσκησης του επαγγέλματος μέσω της οποίας θα καλύπτονταν οι οφειλές. Εξαιρούμε από την άρση του μέτρου εκείνους που κατά προφανή τρόπο είναι σε θέση να καταβάλλουν τις εισφορές (προκειμένου να πιεστούν να το κάνουν).

Η εισφορά στο ασφαλιστικό σύστημα και η φορολογική υποχρέωση με βάση το πραγματικό εισόδημα αποτελούν ως άθροισμα τη συνολική και μοναδική υποχρέωση εισφοράς κάθε παραγωγικού μέλους της κοινωνίας στο γενικό σύστημα διαχείρισης των κοινωνικών πόρων. Επομένως η φορολογία πρέπει να αφορά το υπολειπόμενο εισόδημα μετά την καταβολή της ασφαλιστικής εισφοράς, ενώ δεν δικαιολογείται η θέσπιση οποιασδήποτε άλλης εισφοράς (παράγραφος 13).

Η ενοποίηση των ταμείων λειτουργεί ως πρόφαση για την κλοπή των αποθεματικών και την «ενοποίηση» προς τα κάτω των ασφαλιστικών δικαιωμάτων (παράγραφος 14).

Εφόσον τα σημεία 1 έως 6 προδιαγράφουν ένα βιώσιμο και δίκαιο σύστημα κατανομής ασφαλιστικών πόρων και υποχρεώσεων εισφοράς από πλευράς ασφαλισμένων, που θα μπορούσε να είχε εφαρμοστεί αντί της "μνημονιακής" εκδοχής του ασφαλιστικού, κάθε μέχρι σήμερα πραγματοποιημένη απόκλιση από αυτό —απόκλιση που έχει οδηγήσει ήδη σε βίαιη αναδιανομή πόρων σε βάρος των οικονομικά ασθενέστερων ασφαλισμένων και υπέρ άσχετων με την ασφάλιση οικονομικών κέντρων— μπορεί να εκτιμηθεί ποσοτικά και να αρθεί (παράγραφος 16). Προφανώς το ίδιο ισχύει για τις μη καταβληθείσες εργοδοτικές εισφορές (παράγραφος 17) και για τα ποσά που κλάπηκαν άμεσα από το ασφαλιστικό ταμείο (παράγραφος 18).

Η αποκατάσταση της αυτονομίας του ασφαλιστικού φορέα, προκειμένου αυτός να επιτελέσει τον προβλεπόμενο ρόλο του και όχι αλλότριες σκοπιμότητες, προϋποθέτει την απομάκρυνση και τον έλεγχο ευθυνών των μελών της διοίκησης που έχουν υπηρετήσει τις τελευταίες. Αυτό αποτελεί προϋπόθεση ώστε να θεσπιστεί και να διαφυλαχτεί ο έλεγχος του φορέα από τους ίδιους τους ασφαλισμένους (σημεία 19 και 20).

Η παράγραφος 21 αναβαθμίζει το ταμείο σε αρωγό και "επενδυτή" της πραγματικής οικονομίας, βασισμένης στην παραγωγική δύναμη των μηχανικών, αντί αυτό να λειτουργεί ως στατικός "κουμπαράς" ή (χειρότερα) χρηματιστής-τζογαδόρος.

Κλείνοντας θεωρούμε ότι οι παραπάνω αρχές – βάσεις του ασφαλιστικού συστήματος αποτελούν πρότυπο και για το φορολογικό σύστημα, με κατάργηση των τεκμηρίων και θέσπιση φορολόγησης του πραγματικού εισοδήματος στη βάση μιας δίκαιης φορολογικής κλίμακας, την επαναφορά του ορίου αφορολόγητου εισοδήματος και την κατάργηση όλων των "έκτακτων" εισφορών.